

Sivistyksen toimialueen vastine arviointikertomukseen 2025

4.2 Tuusulan kunnan talous

4.2.1 Talouden tavoitteiden toteutuminen

Arvioinnin johtopäätökset (4.2.1)

- Ylijäämän pieneneminen useamman tilikauden aikana on riski, jota tulee talouden tasapainottamistoimilla hallita, jotta saadaan ylläpidettyä Tuusulan kunnan kykyä sietää satunnaisia tulosvaihteluja myös tulevaisuudessa.

Tarkastuslautakunnan suositukset (4.2.1)

- Kunnan on varauduttava proaktiivisesti talouden sopeuttamistoimiin.

Sivistyksen toimialueen vastaus:

Sivistystoimi tunnistaa talouden tasapainottamisen tarpeen osana kunnan kokonaisvaltaista taloudenhallintaa. Toimialalla varaudutaan ennakoivasti talouden muutoksiin seuraamalla aktiivisesti väestökehitystä, palvelutarpeiden muutoksia sekä toimintaympäristön vaikutuksia palvelujen järjestämiseen. Sivistyksen johtoryhmässä seurataan säännöllisesti toimialueen talousarvion toteutumista.

Talouden tasapainoa tuetaan kehittämällä palveluverkkoa, arvioimalla toimintaprosessien tehokkuutta sekä kohdentamalla resursseja palvelutarpeiden mukaisesti. Toimialalla edistetään tilojen tehokasta käyttöä sekä palveluiden vaikuttavuuden arviointia osana jatkuvaa toiminnan kehittämistä. Tiedolla johtamista on vahvistettu ottamalla käyttöön sekä suunnittelemalla koontinäyttöjä, jotka kokoavat visuaalisessa muodossa yhteisen tilannekuvan muodostamiseksi sekä päätöksenteon ja seurannan tueksi keskeistä tietoa.

Talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelussa arvioidaan säännöllisesti toiminnan kustannusvaikutuksia ja tunnistetaan tarvittavia sopeuttamistoimenpiteitä riittävän varhaisessa vaiheessa.

4.2.3 Talouden tasapaino

Arvioinnin johtopäätökset (4.2.3)

- Lainakannan kasvun merkittävänä riskinä on, ettei kunnalla ole puskuria, jolla se voisi tasa painottaa taloutta ja siihen kohdistuvia suhdannevaihteluja.
- Palvelurakennetta voidaan tarkastella muun muassa siten, mitkä palvelut ovat lakisääteisiä ja mitkä vapaaehtoisia

Tarkastuslautakunnan suositukset (4.2.3)

- Kunnan jokaisen palvelualueen pitää hillitä velan määrää menokurin, tulojen vahvistamisen ja investointien priorisoinnin avulla.

- Talouden tasapainottamiseen tarvitaan kaikkien edellä mainittujen keinojen yhdistelmää sekä ennakoivaa talousohjausta.
- Kaikki tulo- ja menotilit pitäisi käydä säännöllisesti läpi talouden tasapainottamiseksi.
- Palvelurakennetta selvitettäessä tulisi ottaa huomioon myös palvelun lakisääteisyys / vapaaehtoisuus

Sivistyksen toimialueen vastaus:

Sivistyksen toimialueella huomioidaan talouden tasapainottamisen tavoitteet osana talousarvion valmistelua, talouden seuranta ja toiminnan kehittämistä. Menojen hallintaa ja tulojen kehittämismahdollisuuksia arvioidaan säännöllisesti sivistyksen eri palveluissa. Investointien priorisointia sivistyksen toimialue tarkastelee säännöllisesti yhteistyössä kasvun ja ympäristön toimialueen kanssa. Toimialalla tarkastellaan tulo- ja menokehityksen kokonaisuutta ennakoivasti sekä arvioidaan palvelurakennetta, palveluiden lakisääteisyyttä ja vaikuttavuutta osana taloudellisesti kestävien ratkaisujen valmistelua. Talousosaamista on vahvistettu yksikötasolla. Yhteistyötä talous- ja henkilöstöpalveluiden kanssa on tiivistetty. Tavoitteena on varmistaa laadukkaiden ja lakisääteisten sivistyspalvelujen saatavuus siten, että toiminta on taloudellisesti kestävä ja tukee valtuustokauden strategisten tavoitteiden toteutumista.

4.2.4 Riskien hallinta

Arvioinnin johtopäätökset (4.2.4)

- Riskien arviointi ja hallinnointi on kattavaa ja jatkuvaa Tuusulan kunnassa.
- Kunnan riskienhallinta on toteutettu rakenteellisesti siten, että myös riskeille on määritetty hallintatoimenpiteet ja ne on raportoitu myös tilinpäätöksessä.
- Riskienhallinnan tilannekuvassa vuoden 2025 lopulla on havaittu joitakin reagointia vaativia poikkeamia.
- Tekoälyn riskejä ei ole vielä mukana riskien hallintaohjelmassa.

Tarkastuslautakunnan suositukset (4.2.4)

- Havaitut poikkeamat pitää saada hallintaan ja korjaavat toimenpiteet pitää tehdä mahdollisimman nopealla aikataululla.
- Tekoälyn riskit erityisesti yksityisyyden ja tietosuojan osalta kannattaa ottaa riskien hallintaohjelmaan mukaan.

Sivistyksen toimialueen vastaus:

Tunnistettujen riskien ja poikkeamien hallintatoimenpiteitä toteutetaan ja seurataan säännöllisesti osana toimialueen toimintavarmuuden ja jatkuvuuden hallintaa. Häiriö- ja poikkeustilanteiden säännöllistä harjoittelemista vahvistetaan edelleen toimialalla ja kuntatasoisesti.

TUUSULA

**Elämisen
taidetta.**

Postiosoite: PL 60, 04301 Tuusula • Käyntiosoite: Kotorannankuja 10, Tuusula
Puhelin: (09) 87181 • Faksi: (09) 8718 3072
www.tuusula.fi

Tekoälyn käyttöön liittyvät tietosuoja-, tietoturva- ja muut riskit huomioidaan jatkossa osana riskienhallinnan kehittämistä.

4.3 Tuusulan kunnan kasvu

Arvioinnin johtopäätökset (4.3)

- Väestömäärän kasvu on tasaantunut Tuusulassa vuoden 2025 aikana. Kasvu on kuitenkin jatkunut lähes pormestariohjelman mukaisesti.
- Tuusula on edelleen yksi Suomen vetovoimaisimmista kunnista.

Tarkastuslautakunnan suositukset (4.3)

- Tuusulan on huomioitava väestönkasvun tuomat vaikutukset; kasvu tuo tuloja, mutta se myös lisää menoja ja kunnan järjestämien palveluiden tarvetta.

Sivistyksen toimialueen vastaus:

Väestönkasvun myötä sivistyspalveluiden palvelutarve kasvaa, mikä huomioidaan toiminnan ja talouden suunnittelussa. Samalla tiedostetaan, että laadukkaat sivistyspalvelut ovat keskeinen osa Tuusulan veto- ja pitovoimaa. Perheiden asuinpaikkavalintoihin vaikuttavat merkittävästi varhaiskasvatuksen, koulujen, liikunta-, kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluiden laatu ja saavutettavuus. Tämän vuoksi sivistyspalvelut tulee nähdä paitsi palvelutuotantona myös kunnan elinvoimaa, hyvinvointia ja hallittua kasvua tukevana strategisena investointina.

5 Arvioinnin vuosittaiset painopistealueet

5.1 Palveluverkkouudistus

Arvioinnin johtopäätökset (5.1)

- Palveluverkko etenee hieman alkuperäistä suunnitelmaa hitaammin.
- Palveluverkkouudistus on kasvattanut kunnan investointimäärää ja lisännyt korkokuluja sekä vuotuisia poistoja.

Tarkastuslautakunnan suositukset (5.1)

- Tulevia investointeja on tarkasteltava kriittisesti, priorisoitava ja tarpeen mukaan jaksotettava.
- Investointien pitää olla sopivan kokoisia suhteessa väestöpohjaan, väestöennusteeseen, käyttötarkoitukseen ja -määrään.

Sivistyksen toimialueen vastaus:

Sivistyspalveluissa koetaan tärkeäksi investointien arvioiminen kokonaisvaikutusten näkökulmasta. Palveluverkkoratkaisuilla on taloudellisten vaikutusten lisäksi merkittäviä vaikutuksia palveluiden laatuun, saavutettavuuteen, kuntalaisten hyvinvointiin sekä kunnan veto- ja pitovoimaan.

Väestöennusteet, käyttöasteet ja taloudelliset vaikutukset, mutta myös kunnan strateginen tavoite tarjota laadukkaita ja vetovoimaisia sivistyspalveluita kasvavalle väestölle huomioidaan

investointien priorisoinnissa. Palveluverkkoa suunniteltaessa ja uudistettaessa hyödynnetään monipuolisesti olemassa olevaa faktatietoa sekä erilaista ennakoivaa tietoa, jota saadaan mm. väestöennusteista, kaavoituksesta ja elinkeinoelämästä.

5.4 Lasten ja nuorten hyvinvointi

Arvioinnin johtopäätökset (5.3)

- Kouluterveyskyselyn mukaan koulunkäynnistä pitäminen ja koululaisten ja aikuisten välinen vuorovaikutus on kasvanut.
- Kouluterveyskyselyn perusteella koettiin tarvittavan apua lasten ja nuorten terveellisten elämäntapojen ylläpitämiseen.
- Lapsiystävällinen kunta –toimintaa on edistetty kunnassa suunnitelman mukaisesti vuoden 2025 aikana

Tarkastuslautakunnan suositukset (5.3)

- Lasten ja nuorten keskeisen hyvinvointitiedon määrittelyyn, seurantaan ja hyödyntämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.
- Lapsivaikutusten arvioinnin tapojen määrittelytyö tulee tehdä

Sivistyksen toimialueen vastaus:

Lasten ja nuorten hyvinvointitietoa seurataan ja analysoidaan kunnassa systemaattisesti. Hyvinvointitiedon kokoamista ja hyödyntämistä kehitetään edelleen muun muassa osana Lapsiystävällinen kunta - työtä ja elokuussa valmistuvan ja julkaistavan koontinäytön avulla, jotta tieto tukee entistä paremmin palveluiden kehittämistä ja päätöksentekoa.

Lapsivaikutusten arviointia varten kunnassa on kesäkuussa 2026 hyväksytty yhteinen toimintamalli osana ennakkovaikutusten arviointia. Jatkossa huomiota kiinnitetään erityisesti mallin johdonmukaiseen käyttöön sekä hyvinvointitiedon aiempaa vaikuttavampaan hyödyntämiseen.

5.5 Kunnan henkilöstö

Arvioinnin johtopäätökset (5.5)

- Tuusulan kunnan henkilökunta on kohdannut useita johtaja- ja esihenkilövaihdoksia vuoden 2025 aikana.
- Henkilöstösuunnittelua on tehty määrätietoisesti.
- Henkilöstön osaamista on pyritty kehittämään monin tavoin ja työ on jatkuva.
- Pulssikyselyssä työhyvinvointia, työkykyä, osaamista, työyhteisön toimivuutta, johtamista, esihenkilötyötä sekä tasa-arvo ja yhdenvertaisuutta mittaavien kysymysten vastaukset olivat vähintään hyvällä tasolla.
- Sairaspoissaolot ovat kasvaneet edelliseen vuoteen verrattuna.

Tarkastuslautakunnan suositukset (5.5)

- Henkilöstösuunnitelman kehittämistä pitää jatkaa ja varmistaa sen jalkauttaminen arkeen.
- Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja seuranta pitää olla jatkuvaa ja vaikuttavaa.
- Esihenkilöiden ajankäyttöä kannattaa suunnitella siten, että myös oman tiimin henkilöille jää riittävästi kahdenkeskistä ja yhteistä aikaa.
- Sairaspoissaolojen syitä täytyy tarkastella mahdollisuuksien mukaan, jotta niihin voisi vaikuttaa ennakkoiden ehkäisevästi vielä nykyistä enemmän.
- Henkilöstön mahdollisuus pulssikyselyyn vastaamiseen tulee varmistaa.
- Organisaatiomuutoksista ja työkuormasta johtuen henkilöstön jaksamiseen on kiinnitettävä huomioita.

Sivistyksen toimialueen vastaus:

Sivistyksen toimialueella henkilöstösuunnitelman kehittämistä tehdään mm. huomioimalla eläköitymiset, joista on kerätty tiedot palvelualueittain valtuustokauden loppuun sekä seuraavan valtuustokauden alkuun asti. Henkilöstösuunnitelman kehittämisessä toimialueella huomioidaan yksikötasolla asti lapsi- ja oppilasmäärät, palvelun tarve sekä lakivaikutukset.

Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja sen seuranta on nostettu toimialueen kehittämissuunnitelmassa yhdeksi kokonaisuudeksi. Palvelualueilla tehdään osaamiskartoituksia tarpeiden tunnistamiseksi. Työssä huomioidaan muuttuva toimintaympäristö. Esihenkilöitä kannustetaan suunnittelemaan omaa työajankäyttöään siten, että myös henkilöstöjohtamiseen jää riittävästi aikaa.

Sairauspoissaolojen syitä tarkastellaan yhteistyössä työterveyspalveluiden ja HR:n kanssa. Yhteistyössä pyritään löytämään niitä tekijöitä, joihin voidaan vaikuttaa ennaltaehkäisevästi. Toimialueen esihenkilöitä on ohjattu järjestämään henkilöstölleen mahdollisuus Pulssikyselyyn vastaamiseksi.

Henkilöstön jaksamiseen kiinnitetään jatkuvasti huomiota osana työhyvinvoinnin johtamista.

7 Sivistys

Arvioinnin johtopäätökset (7)

- Sivistyksen toimialueella on runsaasti suunnitelmallisuutta ja suunnitelmia toimintaa ohjaamaan.
- Kunnan oma arvio on, että yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on vahvistunut.
- Tuusulan strateginen tavoite on ollut olla sivistyksen kärkikunta ja se on pitänyt sivistyksen palvelurakenteen kustannukset suhteellisen korkeina lähialueen muihin kuntiin verrattuna.

Tarkastuslautakunnan suositukset (7)

- Sivistyksen toimialueella on käytössä useita kyselyitä ja mittareita. On tärkeää varmistaa, että kunnalla on myös aikaa perehtyä kyselyiden ja raporttien tuloksiin.

TUUSULA

**Elämisen
taidetta.**

Postiosoite: PL 60, 04301 Tuusula • Käyntiosoite: Kotorannankuja 10, Tuusula
Puhelin: (09) 87181 • Faksi: (09) 8718 3072
www.tuusula.fi

- Laadun mittaamisen mittareita on olemassa ja niitä on viime vuosina kehitetty, mutta mittareita kannattaa edelleen kehittää mahdollisimman konkreettisiksi, jotta niitä voidaan aidosti hyödyntää toiminnan laadun mittaamiseen, kehittämiseen ja parantamiseen.
- Mittareissa voi olla myös eri tasoja; osa voi olla yhteenvetoja ja yleisemmällä tasolla, mutta lisäksi tarvitaan riittävän konkreettisia mittareita ja tuloksia, jotta ne voidaan ulottaa arjen tasolle saakka.
- Yhteistyötä ja palvelurajapintoja kannattaa vahvistaa edelleen lisää hyvinvointialueen kanssa. Erityisesti yhteistyö kouluterveydenhuollon kanssa täytyy saada sujuvaksi.
- Kunnan tulee arvioida mikä on palvelujen hyväksyttävä kustannustaso suhteessa strategisiin tavoitteisiin

Sivistyksen toimialueen vastaus:

Sivistyksen toimialue jatkaa tiedolla johtamisen kehittämistä kiinnittämällä huomiota mittareiden vaikuttavuuteen ja tiedon hyödyntämiseen toiminnan arvioinnissa sekä kehittämisessä. Taktisen tason mittariston kehittämistä ja käyttöönottoa valmistellaan siten, että se tukee toimialan kokonaisuuden johtamista, strategisten tavoitteiden seuranta ja myös palveluiden arjen toiminnan johtamista. Sivistyksen toimialueella on tunnistettu tavoitteiden ja niihin liittyvien mittareiden karsimisen tarve. Elokuussa kunnanhallituksessa hyväksyttävässä sivistyksen kehittämissuunnitelmassa on aikaisempaa huomattavasti vähemmän tavoitteita ja niihin liittyviä mittareita. Jotta tulokset ja mitattavat asiat saadaan näkyviksi arjessa, kehittämissuunnitelman tavoitteet ja niihin liittyvät mittarit ovat konkreettisia.

Toimialueella on tunnistettu useita yhteistyöryhmiä hyvinvointialueen kanssa. Yhteistyöryhmien kokoonpanoja selkiytetään, jotta saadaan edelleen vahvistettua yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Tämä työ on osa palvelurajapintojen vahvistamista. Yhteistyö hyvinvointialueen ja kouluterveydenhuollon kesken on osa koulujen monialaista opiskeluhoitoa.

Palvelujen hyväksyttävää kustannustasoa seurataan talousarvion toteutumisen seurannan yhteydessä sivistyksen toimialueella säännöllisesti.

7.2 Sivistyksen tukipalvelut

Arvioinnin johtopäätökset (7.2)

- Palveluverkkouudistuksen mukaiset koulujen käyttöönottoprojektit etenivät suunnitelman mukaisesti ja uudet keittiöt olivat käytössä koulujen toiminnan käynnistyttyä.
- Tuusulan kunnan ruokapalveluissa on onnistuttu ennakoivaan ja suunnitelmalliseen toiminnan ja palveluiden kehittämiseen mm. Raaka-aineiden hankinnan, ruokahävikkitoiminnan sekä koulujen ja oppilaiden kanssa tehtävän yhteistyön kautta.

Tarkastuslautakunnan suositukset (7.2)

- Henkilöstön riittävä ammattitaito ja pätevyys tulee varmistaa niin rekrytointien kuin nykyisen henkilöstön osaamisen kehittämisen avulla.

TUUSULA

**Elämisen
taidetta.**

Postiosoite: PL 60, 04301 Tuusula • Käyntiosoite: Kotorannankuja 10, Tuusula
Puhelin: (09) 87181 • Faksi: (09) 8718 3072
www.tuusula.fi

Sivistyksen toimialueen vastaus:

Sivistyksen toimialueella varmistetaan henkilöstön riittävä ammattitaito ja pätevyys sekä rekrytointien että nykyisen henkilöstön osaamisen kehittämisen kautta.

Esimerkiksi ruokapalveluissa on laadittu kokonaisvaltainen suunnitelma riittävän ammattitaidon ja pätevyyden varmistamiseksi. Suunnitelma sisältää rekrytointisuunnitelman, joka tukee palveluverkon hallittua kehittämistä. Henkilöstön osaamisen vahvistamiseksi koulutusta on lisätty erityisesti keittiövastaaville. Lisäksi on järjestetty kohdennettuja koulutuksia niistä aiheista, jotka ovat nousseet esiin henkilöstökyselyissä.

7.3 Varhaiskasvatus

Arvioinnin johtopäätökset (7.3)

- Etelä-Tuusulan kasvaneet lapsimäärät ovat tuoneet jonkin verran haasteita hoitopaikkojen järjestämiseen. Erilaisin väistötilaratkaisuin ja yksityisiä päiväkoteja hyödyntämällä palvelu setelin avulla tarvittavat hoitopaikat on pystytty järjestämään.
- Varhaiskasvatusten laatua seurataan ja arvioidaan riittävästi.

Tarkastuslautakunnan suositukset (7.3)

- Hoitopaikkojen riittävyttä ja sopivaa mitoitusta on seurattava säännöllisesti.

Sivistyksen toimialueen vastaus:

Varhaiskasvatuspaikkojen järjestämisessä on hyödynnetty sekä yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelipäiväkoteja että kunnallisen varhaiskasvatuksen olemassa olevia tiloja. Keväällä 2025 on perustettu lisäryhmiä päiväkotien yhteiskäyttötiloihin. Syksyllä 2025 uusia lisäryhmiä ei tarvinnut perustaa ja osa lisäryhmistä pystyttiin purkamaan. Varhaiskasvatuspaikkojen riittävyden arviointiin ja varmistamiseen on varhaiskasvatuksessa säännölliset rakenteet. Varhaiskasvatuksen mitoitus on lakisääteinen, eikä ylityksiä mitoituksesta sallita.

7.4 Oppiminen

Arvioinnin johtopäätökset (7.4)

- Kyselyiden perusteella huoltajat ja oppilaat ovat tyytyväisiä Tuusulan kunnan opetukseen ja sen laatuun.

Tarkastuslautakunnan suositukset (7.4)

- Painotetun opetuksen periaatteet tulee määrittää mahdollisimman ripeällä aikataululla.

Sivistyksen toimialueen vastaus:

Sivistyksen toimialueella selvitetään elokuussa, millaiset painotetun opetuksen periaatteet meillä on tällä hetkellä voimassa. Kun kokonaisuus on selvillä, periaatteet käydään läpi ja valmistellaan mahdolliset lisäykset. Selvitetään myös, onko ja jos on, millaisia päätöksiä painotetun opetuksen

järjestämisestä kunnassa on aiemmin tehty. Sivistysjohtaja nimeää kuntaan painotetun opetuksen ohjausryhmän, joka mm. tulee määrittelemään painotetun opetuksen järjestämiseen liittyvistä asioista. Asian valmisteleminen etenee huolellisesti ja ajan kanssa.

7.5 Kulttuuri

Arvioinnin johtopäätökset (7.5)

- **Ilmaisia palveluja** on vaikea järjestää, sillä palvelut tiloineen maksavat. Ilmaisia harrastusmahdollisuuksia kuitenkin löytyy, ainakin lähiluonnosta.
- Kaiku-kortti mahdollistaa kulttuurielämykset, harrastamisen ja opiskelun Tuusulan opiston kursseilla taloudellisesti haastavassa tilanteessa oleville nuorille, aikuisille ja perheille.
- Palveluiden saavutettavuus vaatii fyysisten etäisyyksien ja tapahtumien määrien huomioimisen lisäksi tasapainoa käyttäjien taitojen ja palvelujen muodon välillä.
- Tuusulassa tiedotetaan erilaisista kunnan palveluista, käyttöön otettavista järjestelmistä, uusista palveluista ja tapahtumista monikanavaisesti. Erityisesti Tuusulan asukaslehti on hieno tiedotuskanava kuntalaisille
- Tuusulan opiston palvelut ovat saavutettavia, vaikka eivät kaikille ilmaisia olekaan. Tuusulan opistolla on runsas ja monipuolinen kurssitarjonta.
- Uimahallin remontin vuoksi uintimahdollisuuksia on pitänyt hakea luonnon vesistä tai muista kunnista. On hyvä, että uimahalli saadaan kesällä 2026 käyttöön. Kesäuimakouluihin osallistuneiden lasten määrän voimakas väheneminen tarkoittaa heikompaa uimataittoa monille.
- Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan toiminta-avustukset mahdollistavat monipuolista kulttuuri- ja tapahtumatoimintaa eri puolilla Tuusulaa, sekä harrastamisen useammalle lapselle ja nuorelle.
- Nuorisotilojen muutto Särköön lisää fyysisen saavutettavuuden lisäksi monenlaisten aikaan liittyvien ilmiöiden kohtaamista.
- Tuusulassa lasten ja nuorten harrastustoimintaa on kohdennettu haavoittuvassa asemassa oleville.
- Tuusulassa lapset ja nuoret opiskelevat ja oppivat tulevaisuudessa tarvittavia tietoja ja taitoja. Kulttuurikasvatuksen suunnitelma on osa laajempaa suunnitelmien kokonaisuutta.

Tarkastuslautakunnan suositukset (7.5)

- Kunnan tiloissa ja digitaalisissa palveluissa pitää huolehtia riittävästä ohjauksesta ja valvonnasta.
- Seniori-ikäisten kuntalaisten mahdollisuudesta osallistua kunnan kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluihin tulee huolehtia.
- Tarkastuslautakunta suosittelee varmistamaan jatkossakin saavutettavat kirjastopalvelut.
- Kouluilla tarjottavaa maksuton harrastustoiminta tukee sosiaalista vastuuta ja sitä kannattaa ylläpitää jatkossakin mahdollisuuksien mukaan.

Sivistyksen toimialueen vastaus:

Digitaaliset palvelut lisääntyvät ja päivittyvät jatkuvasti. Niiden käyttöön opastetaan erityisesti kirjastoissa ja ohjattua neuvontaa digitaalisiin museopalveluihin saa myös museokohteista. E-kirjasto on kuntien yhteinen palvelu, josta voi lainata e-kirjoja, äänikirjoja ja digilehtiä. Sen käyttöön opastetaan Tuusulan kirjastoissa. Finna.fi on hakupalvelu, josta löytyy lukuisten suomalaisten toimijoiden aineistot. Finnasta löytyy arkistojen, kirjastojen ja museoiden aineistoja. Tuusulan

museolla on Finnassa omat sivut, joista löytyy tietoa museon kokoelma-aineistosta. Virtuaali-Tuusula-verkkosivut on laaja ja käytetty tietopankki Tuusulan paikallishistoriasta.

Ikääntyvät kuntalaiset pyritään huomioimaan kulttuuripalveluissa monella tapaa sekä ohjelmistoissa että saavutettavuudessa. Tuusulan kirjaston kotipalvelu tuo kirjat ja muut aineistot suoraan kotiin niille, jotka eivät voi itse liikkua kirjastossa. Tuusulan kunta järjestää maksuttomia kotikonsertteja ensisijaisesti ikäihmisille, joiden on vaikea lähteä kotoa kulttuuritilaisuuksiin.

Kirjasto on suosittu maksuton palvelu, jota myös tuusulalaiset käyttävät ahkerasti. Kirjastolla on lukuisia eri tehtäviä. Se tarjoaa pääsyn aineistoihin ja tietoon, edistää lukemista ja oppimista sekä tukee kansalaistaitoja.

Kouluilla tarjottavaa maksutonta harrastustoimintaa ylläpidetään jatkossakin mahdollisuuksien mukaan.

7.6 Vapaa-aika

Arvioinnin johtopäätökset (7.6)

- Ilman harrastusmaksuja voi harrastaa muun muassa ulkoliikuntapaikoilla ja koulujen harrastustoiminnassa.
- Urheilukeskus toimii kunnan vetovoimatekijänä.
- Kunnan asukkaiden kannalta pitovoimaa luovat hyvät mahdollisuudet liikkua monipuolisesti kodin läheisyydessä.
- Uimahallin remontin vuoksi uintimahdollisuuksia on pitänyt hakea luonnon vesistä tai muista kunnista. Tilanne helpottuu, kun uimahalli saadaan kesällä 2026 käyttöön.

Tarkastuslautakunnan suositukset (7.6)

- On syytä arvioida uusien liikuntapaikkojen investointien tarvetta, jotta olemassa olevien liikuntapaikkojen ylläpitokustannuksista pystytään huolehtimaan.
- Olemassa olevista lähiliikuntapaikoista ja muista ulkoliikuntapaikoista on huolehdittava jatkossakin, sillä ne mahdollistavat liikkumista eri ikäisille ilman harrastuskustannuksia.
- Koulujen lähiliikuntapaikoilla on tarpeen mahdollistaa myös päiväkotikäisten ja pienimpien koululaisten talviliikuntamahdollisuudet ja luistelun opetus jäädyttämällä luistelukentät.
- Tarkastuslautakunta suosittelee, että johtamisen rakenteita ja toimivuutta nuorten kohtaamisessa ja tuessa arvioidaan säännöllisesti.

Sivistyksen toimialueen vastaus:

Sivistyksen toimialueella vapaa-aikapalveluissa liikuntapaikkarakentaminen tulee lähivuosina keskittymään erityisesti peruskorjauskohteisiin. Urheilukeskuksen kehittämistä jatketaan ja alueen yleissuunnitelmaa päivitetään viimeistään 2029.

TUUSULA

**Elämisen
taidetta.**

Postiosoite: PL 60, 04301 Tuusula • Käyntiosoite: Kotorannankuja 10, Tuusula
Puhelin: (09) 87181 • Faksi: (09) 8718 3072
www.tuusula.fi

Toimialueella on tunnistettu mahdollisia harrastuksiin osallistumisen esteitä. Sen vuoksi pidetään tärkeänä, että kaikki harrastustoiminnassa mukana olevat tahot pyrkivät mahdollisuuksiensa mukaan madaltamaan osallistumisen kynnystä.

Lähiliikuntapaikkojen palveluverkkoa tarkastellaan vapaa-aikapalveluiden toimesta taloustilanne huomioiden.

Alle 18- vuotiaisiin kohdistuvaa nuorisotyötä tehdään Tuusulassa sivistyksen toimialueella vapaa-aikapalvelualueella. 18-29 -vuotiaisiin nuoriin aikuisiin kohdistuvaa nuorisotyötä tehdään Tuusulassa yhteisten palveluiden toimialueella hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualueella. Lisäksi kunnan nuorisotyötä tehdään erilaisissa yhteistyöverkostoissa. Yhteistyötä kehitetään edelleen sekä tuen ja nuorten kohtaamisen vaikuttavuutta tullaan arvioimaan jatkossa.

7.7 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Arvioinnin johtopäätökset (7.7)

- Vuositavoitteet olivat suunnittelupainotteisia. On vaikea arvioida, kuinka hyvin ne ovat toteutuneet. Vasta kun suunnitelmat nähdään käytännössä, voidaan niiden vaikuttavuutta todentavasti arvioida.
- Resurssivaje on rajoittanut hyvinvoinnin ja terveydenedistämiseen liittyviä toimintoja ja niiden kehittämistä.
- Hyvä suunnittelu on tärkeää. Vähintään yhtä tärkeää on saada suunnitelmat vietyä arkeen ja käytäntöön. Suunnitelmien toteutukseen kannattaa panostaa.

Tarkastuslautakunnan suositukset (7.7)

- Toteutuksia pitää seurata ja tarvittaessa suunnitelmia taas päivittää. Toisin sanoen prosessin tulisi olla jatkuvaa.
- Hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen toimintoja pitää resursoida riittävästi, jos toimintoja on tarkoitus kehittää.
- Asukasvetoinen osallisuustyö pitää määrittää uudelleen.
- Yhteistyötä sote-alueen kanssa pitää lisätä ja kehittää.

Sivistyksen toimialueen vastaus:

Yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa on ylläpidetty sivistyksen toimialueella vuoden 2025 loppuun asti. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta siirtyi 1.1.2026 yhteisten palveluiden toimialueelle. Jatkossakin hyvinvointia ja terveyden edistämistä kehitetään aktiivisesti erityisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualueella sekä sivistyksen toimialueella. Kunnan hyvinvointisuunnitelmaa on valmisteltu yhteistyössä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualueen kanssa.

Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa jatkuu ja sitä kehitetään edelleen.

TUUSULA

**Elämisen
taidetta.**

Postiosoite: PL 60, 04301 Tuusula • Käyntiosoite: Kotorannankuja 10, Tuusula
Puhelin: (09) 87181 • Faksi: (09) 8718 3072
www.tuusula.fi